

“Als sector zijn we zichtbaarder, professioneler en zelfbewuster geworden”

Per 31 december 2025 legt Marieke Toonders na zes jaar het voorzitterschap van LTO Paardenhouderij neer. In die periode groeide de vakgroep uit tot een vaste gesprekspartner in Den Haag, in de Sectorraad Paarden en binnen de hippische sector zelf. Tijd voor een terug- en vooruitblik in De Hippische Ondernemer.

JE STOPT NA TWEE TERMIJNEN. WAAROM IS DIT VOOR JOU HET MOMENT OM DE VOORZITTERSHAMER NEER TE LEGGEN?

“Binnen LTO werken we bewust met termijnen. Na zes jaar is het gezond dat er nieuw bloed en een frisse blik komt. Tegelijkertijd is het voor mij als advocaat en ondernemer een kwestie van keuzes maken in tijd en energie. Het voorzitterschap doe je er niet even bij; je zit in Den Haag, in de Sectorraad Paarden, bij overleggen met andere agrarische sectoren en allerlei stakeholders van de sector. Dan moet je er óf vol voor gaan, óf ruimte maken voor iemand anders. Ik kies voor dat laatste, maar zeker niet voor een afscheid van de sector.”

“Als ik terugkijk, ben ik vooral trots dat LTO Paardenhouderij nu vanzelfsprekend wordt gezien als de belangenbehartiger van hippische ondernemers. We hebben laten zien dat de paardensector economisch en maatschappelijk serieus meetelt en dat ondernemers hier topprofessionals zijn, niet alleen liefhebbers met een hobby.”

WAT WAREN VOOR JOU DE HOOGTEPUNTEN VAN DIE ZES JAAR?

“Een van de grootste mijlpalen vind ik de professionaliseringslag rond paardenwelzijn. De sector was al langer bezig met instrumenten als de Paardenwelzijnscheck en de Gids voor Goede Praktijken, maar de afgelopen jaren zijn die echt verder geactualiseerd en uitgerold. Dat laat zien: wij wachten niet af tot anderen iets over ons beslissen, we nemen zelf verantwoordelijkheid.”

“In 2023 hebben we samen met KNHS, KWPN en FNRS een groot welzijnsonderzoek gedaan. Meer dan 3.000 mensen namen de moeite om de vragenlijst in te vullen. De uitkomst was voor mij bevestigend: het gros van de betrokkenen is bereid zich



Marieke Toonders: We wachten niet af tot anderen iets over ons beslissen, we nemen zelf verantwoordelijkheid.

aan te passen aan nieuwe inzichten over huisvesting, sporten en fokken met paarden. Er zijn aandachtspunten, maar de basis is goed. Dat is precies het verhaal dat ik ook probeer verder te brengen: we zijn een lerende sector.”

JE NOEMDE VAKER ‘ONS VERHAAL BETER VERTELLEN’. HOE HEEFT LTO PAARDENHOUDERIJ DAARAAN GEWERKT?

“De laatste jaren is de toon rondom paarden in politiek en media veel emotioneler geworden. Beelden op sociale media gaan sneller dan feiten. Samen met de andere organisaties in de Sectorraad Paarden hebben we daarom de petitie ‘een eerlijk debat over omgang met paarden’ opgezet. Daarin vragen we politiek en media om feiten te checken, hoor en wederhoor toe te passen en ruimte te geven aan een open dialoog. Dat ruim vijftienduizend mensen die petitie hebben getekend, laat zien dat de sector het zat is om alleen weggezet te worden als probleem.”

“Een andere belangrijke stap was de introductie van het Hippisch Sectorfonds tijdens The Dutch Masters. Daarmee creëren we middelen om grootschalig campagne te voeren, onderzoek te financieren en ons verhaal proactief te vertellen. In een tijd waarin de Hippische Monitor laat zien dat de publieke opinie beïnvloedbaar is, kun je je simpelweg niet achter de staldeur verschuilen. Je moet naar buiten.”

REGELGEVING WAS EEN RODE DRAAD IN JOUW PERIODE. WELKE DOSSIERS SPRINGEN ER VOOR JOU UIT?

“Als advocaat stoor ik mij aan wetgeving die niet past bij de praktijk. Een goed voorbeeld is de garantietermijn bij de verkoop van paarden. Het wetsvoorstel om de omkering van de bewijslast voor consumentenkoop van levende dieren terug te brengen naar zes maanden is door de Sectorraad Paarden en ons bewaakt, maar de Tweede Kamer stemde tegen het aanpassingsvoorstel, waardoor de termijn op twaalf maanden blijft. Dat is een tegenvaller voor de sector omdat het betekent dat de juridische ongelijkheid voor professionele paardenhouders blijft bestaan. We blijven echter vasthouden aan de lobby, blijven in gesprek met politiek en stakeholders en proberen op andere manieren de werkbaarheid voor ondernemers te verbeteren.”

“En dan stikstof. In mijn columns heb ik dat wel eens een stikstofmoeras genoemd. Niet omdat we niets willen, maar omdat beleid vaak is geschreven voor klassieke veehouderij en de paardenhouderij er vervolgens maar bij wordt geveegd. Daar

hebben we keihard tegenaan geduwd, onder andere via webinars met FNRS en door ondernemers te helpen hun vergunningen en natuurbeschermingsstatus op orde te krijgen. Toch blijft stikstof voor mij een dieptepunt: veel onzekerheid, veel kosten, weinig perspectief.”

'Stikstofmoeras: paardenhouderij wordt er maar bijgeveegd'

“Ook het Landbouwakkoord hoort in dat rijtje. We hebben daarin veel tijd geïnvesteerd om drie dingen op de agenda te zetten: structurele kennisontwikkeling voor de paardenhouderij, erkenning van de positieve bijdrage van paardenbedrijven aan natuur en landschap en regelgeving die rekening houdt met het feit dat paarden primair niet voor voedselproductie worden gehouden. Dat akkoord is nooit gesloten, maar de inhoudelijke punten zijn altijd nog de punten waarmee de vakgroep aan de slag is.”

TEGELIJKERTIJD IS ER VEEL GEÏNVESTEERD IN PRAKTISCHE DUIDELIJKHEID VOOR ONDERNEMERS, BIJVOORBEELD ROND I&R EN NVWA-TOEZICHT. HOE KIJK JE DAARTEGENAAN?

“De aanscherping van I&R voor paardachtigen per april 2021 was voor veel ondernemers spannend. Registratieplicht, UBN-nummers, NVWA-controles: dat voelt al snel als wantrouwen. We hebben als vakgroep vanaf het begin gezegd: we gaan dit niet wegpoetsen, we gaan zorgen dat het werkbaar wordt. Met Q&A's, webinars, artikelen en recent nog een podcast met Mieke Theunissen waar we de nieuwe regels nog eens rustig uitleggen. Juist door heel concreet te worden – wat moet er in welk systeem, wie is waar verantwoordelijk voor – hebben we geprobeerd het praktisch werkbaar te houden.”

HOE HEEFT DE VAKGROEP ZICH VOLGENS JOU STERKER VERBONDEN MET DE REST VAN DE SECTOR?

“Wat ik heel belangrijk vond, is dat LTO Paardenhouderij geen eilandje is. Mijn stap naar het algemeen bestuur van KWPN, de rol van Mieke Theunissen als voorzitter van het Trendpanel Paard, onze positie in de Sectorraad Paarden: dat zijn allemaal schakels in één ketting. We zitten bij de sport, bij de fokkerij, bij de ondernemersverenigingen en bij de overheid. Alleen dan kun je echt namens de sector spreken.”

'Paarden leveren geen kilo's melk of vlees, maar ze leveren vitaliteit, recreatie, zorg, werkgelegenheid en levendige dorpen'

“Daarnaast zijn de werkbezoeken en ledenbijeenkomsten cruciaal. Van handels- en sportstallen tot zorg- en leerboerderijen: iedere keer neem je verhalen mee terug naar Den Haag. Ondernemers laten dan heel concreet zien waar ze tegenaan lopen en waar ze juist trots op zijn. Dat houdt je scherp en voorkomt dat je gaat praten van achter je bureau in plaats van over de echte praktijk van ondernemers.”

WELKE KANSEN ZIE JE NU VOOR HIPPIsche ONDERNEMERS, ALS JE VOORUITKIJKT?

“De titel van een van mijn recente columns is ‘Nieuwe ronde, nieuwe kansen voor paardenhouderij’. Dat vat het goed samen. Met een nieuwe politieke realiteit, de enorme aandacht voor gezondheid en welzijn en de veranderingen in het landelijk gebied komt er ook ruimte om anders naar paardenbedrijven te kijken. Paarden leveren geen kilo's melk of vlees, maar ze leveren vitaliteit, recreatie, zorg, werkgelegenheid en levendige dorpen. Dat past precies in discussies over een vitaal platteland.”

“Daarnaast zie je een beweging richting verdere professionalisering: betere data, digitalisering van bedrijfsprocessen, meer aandacht voor arbeid en veiligheid. Daar kun je als ondernemer echt voordeel uit halen. Als je I&R, welzijn en arbeid goed op orde hebt, sta je sterker bij bank, gemeente en bureaus.”

WAT VRAAGT DE KOMENDE PERIODE VAN HIPPIsche ONDERNEMERS ZELF?

“Je kunt het je als paardensector niet meer permitteren om ‘onder de radar’ te willen blijven. De paardensector staat onder de aandacht, of we dat nu leuk vinden of niet. Mijn oproep aan ondernemers is: pak zelf het stuur. Nodig de buurt uit op stal, leg aan de gemeente uit wat je doet, wees transparant over je welzijnsaanpak en durf ook binnen de sector elkaar aan te spreken. Het onderzoek ‘publieke opinie’ laat zien dat communicatie naar buiten hét verbeterpunt is; dat begint op ieder erf afzonderlijk.”

TOT SLOT: JE STOPT ALS VOORZITTER, MAAR JE BLIJFT BETROKKEN BIJ DE SECTOR. HOE ZIET DAT ERUIT – EN WAT IS JE BOODSCHAP AAN JE OPVOLGER?

“Mijn dagelijkse werk blijft het begeleiden van ondernemers in complexe procedures en geschillen. Dat doe ik onder meer in de agrarische en hippische sector. Reken er dus



LAND- EN TUINBOUW
ORGANISATIE
NEDERLAND (LTO)

Kantoor Den Haag

Bezuidenhoutseweg 105-113
2594 AC Den Haag

Kantoor Brussel

Trierstraat 59-61
B-1040 Brussel

www.lto.nl

Vakgroepbestuur Paardenhouderij

Voorzitter:

Marieke Toonders

Bestuurslid:

Matthijs Maat
Herbert de Vries

Secretaris:

Mieke Theunissen | mtheunissen@lto.nl

maar op dat ik nog vaak aan tafel zit bij paardenhouders, alleen dan als advocaat of adviseur in plaats van als voorzitter. De sector zit in mijn hart, daar verandert een functiewissel niets aan.

“Aan mijn opvolger zou ik willen meegeven: blijf dicht bij de praktijk. Ga het erf op, luister meer dan je praat en laat je niet gek maken door de waan van de dag in Den Haag of Brussel. En aan ondernemers: blijf je laten horen, blijf lid, blijf mee doen. Want uiteindelijk bepaalt niet de politiek, maar bepalen wij samen hoe de toekomst van de paardensector eruitziet.” ●